

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО»

Діагностика особистості: путівник практичного психолога

Довідник

*Укладач –
Валентина Войтко*

Кіровоград
2015

ББК 88
В-61

Діагностика особистості: путівник практичного психолога : [довідник] / укладач В.В. Войтко. – Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2015. – 76 с.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(протокол від 03 лютого 2015 року № 1)*

Рецензенти:

- Гельбак А.М. – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, психології і корекційної освіти КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського»;
- Молчанова О.М. – кандидат психологічних наук, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

У путівнику подано перелік психодіагностичних методик та методик для психолого-педагогічних досліджень, вказано джерело їх знаходження, мету використання, спрямованість, вік досліджуваних та напрямки діагностичної роботи.

Мета створення путівника – допомогти фахівцям зорієнтуватися в спеціальній літературі, присвяченій розвитку і віковим особливостям дитини.

Путівник адресовано практичним психологам навчальних закладів, а також учителям, вихователям, соціальним працівникам та всім, хто цікавиться питаннями психологічного розвитку дитини.

Відповідальна за випуск – Корецька Л.В.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. ГОТОВНІСТЬ ДО ШКОЛИ.....	5
2. ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ.....	14
2.1. Дослідження адаптації до школи учнів 1-4 класів.....	14
2.2. Дослідження процесу адаптації учнів до нових умов навчання в середній школі.....	17
3. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	20
3.1. Дослідження відчуттів.....	20
3.2. Дослідження сприйняття.....	20
3.3. Дослідження уваги.....	22
3.4. Дослідження пам'яті.....	24
3.5. Дослідження мислення.....	26
3.6. Дослідження уяви.....	29
3.7. Дослідження рівня інтелектуального розвитку.....	30
3.8. Вивчення здібностей, обдарованості.....	31
4. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ СФЕРИ.....	35
4.1. Комплексне дослідження особистості.....	35
4.2. Дослідження темпераменту.....	38
4.3. Дослідження характеру.....	39
4.4. Дослідження емоційно-вольової сфери.....	41
4.5. Дослідження мотивації.....	45
5. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ.....	49
5.1. У сім'ї.....	49
5.2. У навчальному колективі.....	51
5.3. У педагогічному колективі.....	54
6. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ, СХИЛЬНОСТЕЙ УЧНІВ.....	61
7. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.....	65
Список використаних джерел.....	68
Словник психологічних термінів.....	70

ПЕРЕДМОВА

Інтерес до практичної психології нині великий і не випадковий. Це пов'язано, передусім, з тим, що ключовим завданням системи освіти в нашій країні стає виховання розвиненої, вільно мислячої, творчої особистості в умовах інклюзії.

Звичайно, рішення складних завдань виховання і навчання залежить значною мірою від професійної майстерності вихователя, учителя. Але зараз рівень цієї майстерності багато в чому визначається психологічною підготовкою педагога, його прагненням до співдружності з психологами, що працюють в установах освіти – дитячих садках, школах, ліцеях, гімназіях, інтернатах та ін.

Саме спільна діяльність педагога і психолога забезпечує індивідуальний підхід до дитини на основі розуміння її особливостей, дозволяє своєчасно виявляти порушення в її психічному розвитку і поведінці та сприяє наданню необхідної психолого-педагогічної допомоги.

Роботу ускладнює та гальмує відсутність систематизації першоджерел, у яких знаходяться валідні методи дослідження.

У путівнику подано перелік психодіагностичних методик та методик для психолого-педагогічних досліджень, джерело їх знаходження. А також спрямованість запропонованих методик, вік досліджуваних та напрямки діагностичної роботи, що спрощує організаційний напрям діяльності практичного психолога та вивільняє більше часу на безпосередню роботу з дітьми.

Представлені матеріали заощадять час на пошук необхідних матеріалів, що дасть можливість за більш короткий термін здійснити психологічну допомогу та корекційну роботу.

1. ГОТОВНІСТЬ ДО ШКОЛИ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
1.1.	Експрес-діагностика готовності дитини до навчання в школі.	Коробко С.Л. Робота психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 20-32.	Визначення психологічних показників готовності до школи (розумова активність, саморегуляція, фонематичний слух, словник, короткочасна пам'ять, умовиводи).	6-7-й рік
1.2.	Оцінювання психосоціальної зрілості за тестовою бесідою (А.Керн – Я.Йєрасек).	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p> <p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учебное пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p> <p>Ратанова Т.А. Психодиагностические методы изучения личности: [учебное пособие] / Т.А. Ратанова, Н.Ф. Шляхта. – 3-е изд. – М.: Московский психолого-социальный институт: «Флинта», 2003. – С. 24-27.</p>	<p>– Встановлення контакту з дитиною;</p> <p>– орієнтовне оцінювання загального розумового розвитку дитини, її уявлень про довкілля, рівень сформованості розумових операцій і розвитку зв'язного мовлення.</p>	6-7-й рік
1.3.	Методика «Графічний диктант» (Д.Ельконін).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учебное пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Виявлення вміння уважно слухати й точно виконувати вказівки дорослого, правильно	6-7-й рік

		<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p> <p>Ратанова Т.А. Психодиагностические методы изучения личности: [учебное пособие] / Т.А. Ратанова, Н.Ф. Шляхта. – 3-е изд. – М.: Московский психолого-социальный институт: «Флинта», 2003. – С. 24-27.</p> <p>Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.</p>	<p>відтворювати на аркуші паперу заданий напрямок ліній, самостійно діяти за завданням дорослого.</p>	
1.4.	<p>Методика «Образец и правило» (А.Венгер).</p>	<p>Венгер Л.А. Диагностика умственного развития дошкольников / Л.А. Венгер. – М., 2001. – 136 с.</p> <p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учебное пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p> <p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p>	<p>Виявлення вмінь керуватися системою умов задачі, долати впливи чинників, що відволікають. Результати виконання відображають рівень розвитку наочно-образного мислення.</p>	5-7-й рік
1.5.	<p>Орієнтовний графічний субтест (А.Керн).</p>	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p>	<p>Визначення рівня сформованості зорово-моторної координації.</p>	6-7-й рік
1.6.	<p>Зорово-графічний гештальт-тест (Бендер).</p>	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p>	<p>Визначення рівня сформованості зорово-моторної координації.</p>	6-7-й рік

1.7.	Тест «Руки» (М.Безруких, С.Єфімова).	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p> <p>Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.</p>	Виявлення вміння дитини розрізняти пальці своєї руки відповідно до вікових норм.	6-7-й рік
1.8.	Методика «Так і ні».	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p> <p>Ратанова Т.А. Психодиагностические методы изучения личности: [учебное пособие] / Т.А. Ратанова, Н.Ф. Шляхта. – 3-е изд. – М.: Московский психолого-социальный институт: «Флинта», 2003. – С. 24-27.</p>	Дослідження вміння дитини діяти за зразком.	6-7-й рік
1.9.	Тест «Будиночок» (за принципом Р.А. Амтхауера).	<p>Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.</p> <p>Ратанова Т.А. Психодиагностические методы изучения личности: [учебное пособие] / Т.А. Ратанова, Н.Ф. Шляхта. – 3-е изд. – М.: Московский психолого-социальный институт: «Флинта», 2003. – С. 24-27.</p> <p>Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.</p>	Дослідження вміння дитини діяти за зразком.	3 5 років

1.10.	Тест «Обведи контур».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання наочно-дійового мислення дитини.	3 5 років
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		
1.11.	Методика «Малюнок людини».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження стану розвитку перцепції, сенсомоторної координації, рівня психічного розвитку дитини.	Від 3 років 6 міс. до 7 років
1.12.	Методика «Звукові схованки».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Перевірка фонематичного слуху дитини.	6-7-й рік
1.13.	Тест «Звуковий аналіз слів».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Перевірка рівня опанування вміння здійснювати звуковий аналіз слів.	6-7-й рік
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		
1.14.	Тест «Словниковий запас».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення словникового запасу дитини.	6-7-й рік
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		

1.15.	Тест «Володіння зв'язним мовленням».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Перевірка рівня розвитку комунікативних умінь.	3-5 років
1.16.	Методика «Послідовність подій» (модифікація субтесту Векслера) (Л.Кондратенко, Л.Богуславська, С.Гончаренко).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 150-154.	Дослідження рівня розвитку логічного мислення, мовлення і здатності до узагальнення.	5-10 років
1.17.	Методика «Чобітки» (за Н.Гуткіною).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження навченості дошкільника, а саме: визначення рівня застосування правила для розв'язання задач у нестандартних ситуаціях.	6-7-й рік
1.18.	Тест «Лабіринт».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання вміння дотримуватися правил.	6-7-й рік
1.19.	Тест «Виключення».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання логічного мислення дитини.	6-7-й рік

1.20.	Тест Тулуз-Пьєрона.	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Вимірювання швидкісних характеристик психічних процесів, обсягу та якості довільної уваги (концентрація, стійкість, розподіл, переключення) і виявлення порушень уваги, що мають нейрофізіологічну основу (ММД).	6-7-й рік
1.21.	Тест «Знайди квадрат».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Оцінювання зорового диференційованого сприйняття дитини.	3 5 років
1.22.	Тест «Пишемо кружечками».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Оцінювання фонематичного слуху дитини.	3 5 років

1.23.	Тест «Упізнай фігури».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання здатності дитини до пізнавання та перевірка зорової пам'яті.	6-7-й рік
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		
1.24.	Тест «Запам'ятовування 10 слів» (С.Рубінштейн).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання короточасної слухової пам'яті дитини.	6-7-й рік
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		
		Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 150-154.		
1.25.	Тест для оцінювання довільної образної пам'яті.	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання довільної образної пам'яті дитини.	6-7-й рік
1.26.	Тест «Коректурна проба» (Б.Бурдон).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Виявлення швидкості розподілу і переключення уваги, її обсягу і стійкості.	3 6 років
		Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.		
		Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 131-132.		

1.27.	Методика для визначення домінування пізнавального чи ігрового мотиву дитини (Н.Гуткіна).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення домінуючого мотиву навчання дитини.	6-7-й рік
1.28.	Малюнкові тести «Моя школа», «Мій клас», «Моя майбутня вчителька».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Виявлення мотиву навчання, здатності до розумової активності.	6-7-й рік
1.29.	Методика «Навчальна мотивація» (М.Гінзбург).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Визначення мотиву навчання дитини.	3 5 років
1.30.	Бесіда про школу (Т.Нежнова).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с. Битянова М.Р. Работа психолога в начальной школе / М.Р. Битянова, Т.В. Азарова и др. – М.: Генезис, 2001. – 234 с.	Виявлення особливостей внутрішньої позиції школяра.	6-7-й рік

1.31.	Профіль соціального розвитку шестирічки.	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінювання педагогами і батьками розвитку соціальних і комунікативних якостей дитини.	6-7-й рік
1.32.	Тест «Склади казку».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення рівня розвитку уяви дитини.	6-7-й рік
1.33.	Методика «Социальная компетентность и коммуникативные навыки».	Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина. – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Ступінь розвитку соціальної компетентності та комунікативних навичок дитини.	3 3 років

2. ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
2.1. Дослідження адаптації до школи учнів 1-4 класів				
2.1.1.	Карта спостереження.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Реєстрація форм дезадаптованої поведінки дітей.	6-9 років
2.1.2.	Опитувальник Г.Айзенка в адаптації О.Шмельова.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Дослідження типу темпераменту дітей молодшого шкільного віку.	6-9 років
2.1.3.	Тест-опитувальник «Коло» за Г.Айзенком.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Дослідження типу темпераменту дітей молодшого шкільного віку.	6-9 років
2.1.4.	Опитувальник «Психологічна характеристика темпераменту» В.Русалова.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Дослідження типу темпераменту дітей молодшого шкільного віку.	6-9 років
2.1.5.	Тест шкільної тривожності за Філіпсом.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Виявлення шкільної тривожності дітей молодшого шкільного віку.	6-9 років
2.1.6.	Методика виявлення соціометричного статусу особистості в групі.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Вивчення статусу особистості в конкретному соціальному оточенні, кількості й характері її між особистісних зв'язків. Оцінка соціально-психологічного благополуччя індивіда.	6-9 років

2.1.7.	Психологічна діагностика готовності школярів до переходу в середню ланку.	Коробко С.Л. Робота психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 58-68.	Визначення когнітивної та особистісної зрілості учня, його стійкості до фізичних та нервових навантажень.	Учні 4 класу
2.1.8.	Опитувальник «Мій клас» (методика Боврозера в модифікації Ю.Гільбуха).	Коробко С.Л. Робота психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 206-207.	Ставлення учня до свого класу.	6-9 років
2.1.9.	Методика «Школа зверей» (С.Панченко).	Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 36-38.	Вивчення рівня шкільної адаптації.	6-9 років
2.1.10.	Методика «Лесенка» (В.Г. Щур).	Практикум по возрастной и педагогической психологии: [для студ. сред. пед. учеб. заведений] / Авт.-сост. Е.Е.Данилова. Под ред. И.В.Дубровиной. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 160 с. Альманах психологических тестов. – М.: Изд-во КСП, 1995.	Дослідження самооцінки дитини, рівня адаптованості до школи, шкільного колективу.	5-8 років
2.1.11.	Методика «Что мне нравится в школе?».	Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 34-35.	Вивчення рівня шкільної адаптації.	6-7 років
2.1.12.	Карта адаптации первоклассников.	Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 51.	Вивчення особливостей адаптації дітей до школи шляхом експертної оцінки вчителя.	Педагоги

2.1.13.	Анкета для родителей учеников 1-х классов.	Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 49. Битянова М.Р. Работа психолога в начальной школе / М.Р. Битянова, Т.В. Азарова, Е.И. Афанасьева, Н.Л. Васильева. – М.: Изд-во «Совершенство», 1998. – С. 127.	Виявлення ознак дезадаптації у дітей та ставлення до школи.	Батьки першокласників
2.1.14.	Методика «Сводная анкета выделения факторов риска школьных трудностей» (М.М. Безруких).	Безруких М.М. Трудности обучения в начальной школе. Причины, диагностика, комплексная помощь / М.М. Безруких. – М.: Эксмо, 2009.	Визначення факторів ризику шкільних труднощів, прогнозування можливих труднощів.	Дорослі (про дошкільників)
2.1.15.	Тест-опросник «Оценка уровня тревожности и предрасположенности ребенка к неврозу» (А.И. Захаров).	Сыроватко Е.Н. Определение готовности к обучению в школе: [научно-методическое пособие] / Под ред. С.И. Подмазина – Запорожье: Премьер, 2002. – 176 с.	Визначення рівня тривожності та схильності до неврозів.	6-7 років
2.1.16.	Методика дослідження самооцінки Дембо – Рубінштейна.	Самооцінка учня / упоряд.: С.Максименко, Н.Шевченко, О.Главник. – К.: Главник, 2004. – С. 30-32.	Дослідження самооцінки.	6-10 років

2.2. Дослідження процесу адаптації учнів до нових умов навчання в середній школі				
2.2.1.	Методика виявлення соціометричного статусу особистості в групі.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Вивчення статусу особистості в конкретному соціальному оточенні, кількості і характері її міжособистісних зв'язків. Оцінка соціально-психологічного благополуччя індивіда.	11-15 років
2.2.2.	Тест ОСЛК (суб'єктивної локалізації контролю).	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.	Вимірювання локусу контролю в учнів старших класів.	15-18 років
2.2.3.	Методика діагностики соціально-психологічної адаптації К.Роджерса и Р.Даймонда (адаптація Т.В. Снегиревой).	Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом «Бахрах-М», 2001.	Дослідження соціально-психологічної адаптованості підлітків.	12-17 років
		Прихожан А.М. Психология сиротства / А.М. Прихожан, Н.Н. Толстых. – 2-е изд. – СПб: Питер, 2005. – 400 с.		
2.2.4.	Кольоровий тест відносин (модифікація тесту А. Еткінда).	Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т. Червона. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 53-55.	Дослідження особливостей емоційного стану учня на окремих уроках і в школі взагалі.	6-10 років
		Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 38-40.		

2.2.5.	Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) (З.Карпенко).	Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т. Червона. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 53-55.	Дослідження тривожності, імпульсивності, агресивності, схильності до нечесної поведінки, замкненості, невпевненості.	9-11 років
2.2.6	Методика «Експертна оцінка адаптованості дитини до школи» (В.Чирков, О.Соколова, О.Сорокіна).	Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т. Червона. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 62-67.	Визначення рівня адаптованості учнів до школи.	Класні керівники, батьки
2.2.7.	Оцінка стосунків підлітка з класом.	Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т. Червона. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 67-69.	Виявлення типу сприйняття індивідом групи.	12-15 років
2.2.8.	Анкета «Школа» (И.В.Крук).	Психологическая профилактика дезадаптации учащихся в начале обучения в средней школе / Под ред. Л.П. Пономаренко. – Одесса, 1998.	Виявлення можливої шкільної дезадаптації.	3 9 років
2.2.9.	Методика «Определение личностной адаптированности школьников к внешнему и внутреннему миру» (А.В.Фурман).	Фурман А.В. Методика визначення особистісної адаптованості школярів: [науково-методичний збірник] / А.В. Фурман. – К: Освіта, 1992.	Визначення відношення учнів до різних сторін зовнішнього та внутрішнього світу.	3 10 років

2.2.10.	Методика «Определение мотивации обучения» (Н.Г.Лусканова).	Лусканова Н.Г. Методы исследования детей с трудностями в обучении / Н.Г. Лусканова. – М., 1993.	Визначення рівня шкільної мотивації як складової адаптованості до навчання в середній ланці школи.	10-14 років
2.2.11.	Анкета «Школа» (И.В. Крук).	Психологическая профилактика дезадаптации учащихся в начале обучения в средней школе. Методические рекомендации для школьных психологов // Под ред. Л.П. Пономаренко. – Одесса, 1998. – С. 46-47.	Клініко-психопатологічні аспекти станів навчальної дезадаптації п'ятикласників.	Учні 5 класів
2.2.12.	Методика незаконченных предложений (модификация Л.П.Пономаренко).	Психологическая профилактика дезадаптации учащихся в начале обучения в средней школе. Методические рекомендации для школьных психологов // Под ред. Л.П. Пономаренко. – Одесса, 1998. – С. 38. Самооцінка учня / упоряд.: С.Максименко, Н.Шевченко, О.Главник. – К.: Главник, 2004. – С. 5-8.	Виявлення переживань, труднощів, зони конфліктів, особливостей сприйняття «світу дорослих», ціннісних орієнтацій.	9-10 років
2.2.13.	«Опросник для родителей на выявление трудностей в поведении и эмоциональных расстройств у детей» (Р.Гудмен).	Психологическая профилактика дезадаптации учащихся в начале обучения в средней школе / Под ред. Л.П. Пономаренко. – Одесса, 1998.	Виявлення труднощів у поведінці та діагностика емоційних розладів у дітей.	Батьки

3. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
3.1. Дослідження відчуттів				
3.1.1.	Абсолютный порог зрительного ощущения.	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.	Оцінка зміни відчуттів унаслідок втоми та визначення її відмінностей у різних індивідів.	12-18 років
3.1.2.	Абсолютный порог слухового ощущения.	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.	Вивчення абсолютного порогу зорового відчуття.	12-18 років
3.1.3.	Тактильное ощущение.	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.	Вивчення тактильних відчуттів.	3 6-7 років
		Психология дитинства: практикум: [навчальный посібник]. – К.: Главник, 2006.		
3.1.4.	Методика «Определение доминирующего типа восприятия по действию основных анализаторов».	Богданова Т.Г. Диагностика познавательной сферы ребёнка / Т.Г. Богданова, Т.В. Корнилова – К., 1997.	Визначається, які з відчуттів найшвидше реагують на подразники в момент їх безпосередньої дії на аналізатори.	3 7 років
3.2. Дослідження сприйняття				
3.2.1.	Методика «Объём сприймания».	Психология дитинства: практикум: [навчальный посібник]. – К.: Главник, 2006.	Визначення обсягу зорового сприймання.	3 6-7 років

3.2.2.	Методика «Визначення цілісності сприймання».	Психологія дитинства: практикум: [навчальний посібник]. – К.: Главник, 2006.	Визначення цілісності сприймання, діагностика астенічних станів.	3 6-7 років
3.2.3.	Методика «Чого не хватає на картинках?».	Немов Р.С. Психологія: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Дослідження сприймання.	4-6 років
3.2.4.	Методика «Какие предметы спрятаны в картинках?».	Немов Р.С. Психологія: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Дослідження сприйняття.	5-7 років
3.2.5.	Методика «Знайди квадрат».	Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 135-136.	Рівень зорового диференційованого сприйняття дитини.	6-9 років
3.2.6.	Методика «Компасы».	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.	Дослідження сприймання просторових відношень і кмітливості.	3 12 років
3.2.7.	Методика «Шкалы приборов».	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.	Дослідження зорового сприйняття приборної інформації й здібностей щодо швидкої й точної її оцінки.	3 12 років
3.2.8.	Методика «Восприятие времени».	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с. Богданова Т.Г. Диагностика познавательной сферы ребёнка / Т.Г. Богданова, Т.В. Корнилова. – К., 1997.	Оцінка точності сприймання часу.	3 12 років

3.3. Дослідження уваги				
3.3.1.	Коректурні таблиці Б.Бурдона.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження стійкості уваги та її здатності до концентрації.	3 6 років
		Битянова М.Р. Работа психолога в начальной школе / М.Р. Битянова, Т.В. Азарова, Е.И. Афанасьева, Н.Л. Васильева. – М.: Изд-во «Совершенство», 1998. – С. 182.		
3.3.2.	Модифікація Л.Черемошкіної методики Шульте «Чорно-білі таблиці».	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення здатності до розподілу уваги.	3 6-7 років
3.3.3.	Методика Е.Крепеліна «Рахунок» та «Таблиця Крепеліна» (модифікація В.Худіка).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення здатності до переключення уваги.	3 6-7 років
		Психологія дитинства: практикум: [навчальний посібник]. – К.: Главник, 2006.		
3.3.4.	Методика «Оцінка уваги» за Х.Мюнстенбергом.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення вибіркості уваги, а також діагностики концентрації уваги й стійкості до перешкод.	3 9 років
		Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.		
		Основы психологии: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 47.		

3.3.5.	Методика П.Гальперіна та С.Кабиліцької.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення рівня уваги та самоконтролю.	12-14 років
3.3.6.	Методика «Таблиці Шульте» (модифікація О.Козирєвої).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення стійкості уваги й динаміки працездатності.	3 10 років
		Основи психології: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 47.		
3.3.7.	Кільця Ландольта.	Немов Р.С. Психология: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Визначення продуктивності та рівня стійкості уваги.	3 6 років
3.3.8.	Дослідження точності уваги.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження уваги.	6-10 років
3.3.9.	Дослідження розподілу уваги.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження розподілу уваги.	6-10 років
3.3.10.	Дослідження переключення уваги.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження переключення уваги.	6-10 років
3.3.11.	Дослідження обсягу уваги.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження обсягу уваги.	6-10 років
3.3.12.	Дослідження концентрації уваги та її стійкості.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження концентрації уваги та її стійкості.	6-10 років

3.3.13.	Дослідження уваги та спостережливості.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження уваги та спостережливості.	6-10 років
3.3.14.	Методика «Розстановка чисел».	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінка сформованості довільної уваги.	6-10 років
3.3.15.	Методика К.Іванова-Смоленського «Коректурна спроба».	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення точності уваги.	13-16 років
3.3.16.	Дослідження властивостей уваги учня шляхом спостереження.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Вивчення за програмою спостереження особливостей прояву властивостей уваги.	6-10 років
3.3.17.	Дослідження швидкості переключення уваги.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження швидкості переключення уваги.	6-10 років
3.4. Дослідження пам'яті				
3.4.1.	Тест Виготського-Сахарова.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення опосередкованого запам'ятовування.	12-14 років
3.4.2.	Методика «Піктограми» О.Лурії.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення продуктивності запам'ятовування.	3-7 років
3.4.3.	Методика П.Нечаєва.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення типу запам'ятовування та відтворення матеріалу.	12-14 років

3.4.4.	Методика «Запам'ятай пару».	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення обсягу логічної та механічної пам'яті.	12-14 років
3.4.5.	Методика «Рахунок» Е.Крепеліна.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення обсягу оперативної пам'яті.	15-16 років
3.4.6.	Методика «Відтворення розповіді».	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення обсягу смислової пам'яті.	15-16 років
3.4.7.	Дослідження швидкості запам'ятовування.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження швидкості запам'ятовування.	3 6 років
3.4.8.	Дослідження особливостей короткочасної пам'яті.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення особливостей короткочасної пам'яті.	3 6 років
3.4.9.	Дослідження оперативної пам'яті.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Вивчення короткочасної пам'яті в тих випадках, коли вона несе основне функціональне навантаження.	Від 7-ми років
3.4.10.	Методика «Пам'ять на числа».	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Оцінка короткочасної зорової пам'яті, її обсягу та точності.	Від 7-ми років
3.4.11.	Дослідження пам'яті на образи.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Методика призначена для вивчення образної пам'яті. Вона використовується в профвідборі.	15-16 років

3.4.12.	Дослідження короткочасної зорової пам'яті.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження короткочасної зорової пам'яті.	Від 7-ми років
3.4.13.	Дослідження швидкості та тривалості запам'ятовування.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження швидкості та тривалості запам'ятовування.	Від 7-ми років
3.4.14.	Дослідження обсягу та точності пам'яті	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження обсягу та точності пам'яті.	Від 7-ми років
3.4.15.	Дослідження типу пам'яті.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення типу пам'яті.	Від 7-ми років
3.4.16.	Дослідження обсягу образної пам'яті.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Дослідження обсягу образної пам'яті.	Від 7-ми років
3.5. Дослідження мислення				
3.5.1.	Методика «Виявлення розвитку вербально-логічного мислення» (Е.Ф. Замбацявичене, модиф. Л.І. Переслені, О.М. Мастюкова).	Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / упоряд.: С. Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Виявлення рівня розвитку різних аспектів логічного мислення дитини.	6,5-10 років
3.5.2.	Методика «Виділення суттєвих ознак поняття».	Мислення дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К., 2004. – 112 с.	Оцінка логічного мислення – розумових операцій аналізу і узагальнення.	5-7 років

3.5.3.	Методика «Визначення спільних рис».	Мислення дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К., 2004. – 112 с.	Оцінка логічного мислення – розумових операцій аналізу і узагальнення.	5-7 років
3.5.4.	Методика «Дорога до будиночків» (Р.І. Бардіна).	Мислення дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К., 2004. – 112 с.	Оцінювання наочно – образного мислення.	5-7 років
3.5.5.	Методика «Словесні пропорції».	Мислення дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К., 2004. – 112 с.	Виявлення здатності до розуміння простих аналогій.	5-7 років
3.5.6.	Методика «Аналогії».	Основы психологии: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 59-60.	Вивчення рівня розвитку аналітичного мислення.	3 6 років
3.5.7.	Методика «Сложные аналогии» (Е.А. Коробкова).	Сборник психологических тестов. Часть II: [пособие] / сост. Миронова Е.Е. – Мн.: женский институт, ЭНВИЛА, 2006. – 146 с.	Вивчення ступеня розуміння складних логічних відносин та абстрактних зв'язків.	3 14 років
3.5.8.	Методика «Мовні лабіринти» (Е.Коуен).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення гнучкості-ригідності мислення.	15-16 років
3.5.9.	«Методика вивчення мовних асоціативних здібностей» С.Медника (адаптація Т.Галкіної та Л.Алексєєвої).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення оригінальності, унікальності творчого мислення.	12-14 років

3.5.10.	Методика «Графічні матриці» Дж. Равена.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Для визначення рівня аналітико-синтетичної діяльності мислення.	5-11 років (кольоровий варіант) 8-14 років (чорно-білий варіант)
3.5.11.	«Методика вивчення гнучкості конструювання фраз за початковими літерами» Дж. Гілфорда.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Для визначення рівня творчого мислення.	12-14 років
3.5.12.	Методика «Шахова дошка» (П.Тюрін).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення інтелектуальної активності.	15-16 років
3.5.13.	Визначення інтелектуальної лабільності.	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення інтелектуальної лабільності.	15-16 років
3.5.14.	Методика «Виключення предметів»	Психологія дитинства: практикум: [навчальний посібник]. – К.: Главник, 2006.	Визначення показника образного мислення.	3-5 років
3.5.15.	Методика «Логико-количественные отношения»	Немов Р.С. Психология: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учебных заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Дослідження логічного мислення.	12-16 років

3.5.16.	Методика «Небылицы», «Сезоны года».	Немов Р.С. Психология: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учебных заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Дослідження наглядно-образного та словесно-логічного мислення.	4-6 років
		Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008.		
3.5.17.	Методика «Пройди сквозь лабиринт», «Очерти контур».	Немов Р.С. Психология: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учебных заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Дослідження наочно-дійового мислення.	4-6 років
3.5.18.	Методика «Умозаключения» (Ю.З. Гильбух).	Гильбух Ю.З. Темперамент и познавательные способности школьника / Ю.З. Гильбух. – К., 1993.	Вивчення здатності школяра до умовиводів.	3 6-7 років
3.6. Дослідження уяви				
3.6.1.	Тест «Склади казку».	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.	Визначення рівня уяви дитини.	6-7-й рік
3.6.2.	Тест «Особенности творческого воображения».	Основы психологии: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 66.	Виявлення особливостей творчої уяви.	3 6 років
3.6.3.	Короткий тест творчого мислення (Торренс П., адаптація О.І. Щербланової та І.С. Авериної).	Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС. – 2003.	Вивчення рівня розвитку творчої уяви.	6-18 років

3.7. Дослідження рівня інтелектуального розвитку				
3.7.1.	Школьний тест умственного развития (ШТУР).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Діагностика розумового розвитку учнів.	3-11 років
		Психологическая коррекция умственного развития учащихся / Под ред. К.М. Гуревича, И.В. Дубровиной. – М., 1990. – С. 33-35.		
3.7.2.	Методика «CF-2» (Р.Кеттел).	Психодіагностика / упоряд.: Л.Терлецька, О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 1).	Визначення інтелектуального розвитку.	15-16 років
3.7.3.	Шкала измерения интеллекта Д.Векслера (WAIS).	Психологическая диагностика: [учебное пособие] / Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой. – М.: изд-во УРАО, 1997.	Оцінка рівня розумового розвитку дитини.	Від 7 років
		Измерение интеллекта детей. / Под ред. Ю.З. Гильбуха. – К., 1992.		
3.7.8.	Шкала тестів розумового розвитку. А. Біне-Сімона (варіант Л. Термена).	Інтелектуальні здібності дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Виявлення розумового віку дитини. Визначається як відставання в розумовому розвитку, так і випереджувальний розвиток, а також інтелектуальна норма.	3-15 років
		Психологическая коррекция умственного развития учащихся / Под ред. К.М. Гуревича, И.В. Дубровиной. – М., 1990. – С. 115-117.		
3.7.9.	Тест структуры интеллекта Р.Амтхауэра.	Тест структуры интеллекта: рук-во к применению теста структуры интеллекта Р. Амтхауэра / Под ред. М.К. Акимовой, В.Т. Козловой. – Обнинск, 1993.	Дослідження інтелекту.	Від 13 до 61 року

3.7.10.	Тест «Определение общих способностей» (Г.Айзенк).	Практикум по психодиагностике. Конкретные психодиагностические методики / Под ред. А.Г. Шмелёва, В.В. Столина. – М., 1989. Готовність учня до профільного навчання / упоряд.: В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Визначення рівня розвитку інтелектуальних здібностей.	3-12 років
3.7.11.	Тест вербального інтелекту (Й. Ставело).	Інтелектуальні здібності дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Спрямований на визначення рівня розвитку вербального інтелекту. Субтести: «Математична логіка», «Узагальнення», «Виконання інструкцій», «Практичний аналіз», «Виключення», «Визначення антонімів», «Пошук аналогій».	3-8 років
3.7.12.	Методика Л.А. Венгера.	Л.А. Венгер. Диагностика умственного развития дошкольников / Л.А. Венгер. – М., 2001.	Оцінка рівня розумового розвитку.	3-7 років
3.8. Вивчення здібностей, обдарованості				
3.8.1.	Тест «Творческого мышления» Э.П. Торренса.	Краткий тест творческого мышления. Фигурная форма: [пособие для школьных психологов]. – М.: ИНТОР, 1995. – 48 с. Психологія дитинства: практикум: [навчальний посібник]. – К.: Главник, 2006.	Дослідження словесно-творчого, образотворчого й словесно-звукового творчого мислення та невербальної креативності.	6-10 років

3.8.2.	Шкала интеллекта Векслера (для детей).	Измерение интеллекта детей / Под ред. Ю.З. Гильбуха. – К., 1992.	Побудова профілю структури інтелекту за вербальними і невербальними показниками. Оцінка комплексних інтелектуально-особистісних особливостей досліджуваного.	3 5 до 16 років
3.8.3.	Методика изучения детской креативности (Е.Е. Туник).	Овчарова Р.В. Справочная книга школьного психолога / Р.В. Овчарова. – М.: «Просвещение», «Учебная литература», 1996.	Вивчення дитячої креативності як риси особистості дитини, її здатності до творчості.	7-8 років
3.8.4.	Методика «Речення» (Л.А. Головей, Є.Ф. Рибалко).	Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС. – 2003.	Виявлення дивергентної продуктивності при операціях із символічним матеріалом.	3 8 років
3.8.5.	Тест структуры интеллекта Р.Амтхауэра.	Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – 2-е изд., испр. и перераб. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с. – С. 343-371.	Побудова профілю структури інтелекту: вербальні здібності, математичні здібності, конструктивні здібності.	3 13 до 61 року

3.8.6.	Школьный тест умственного развития (ШТУР).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Дослідження рівня інтелектуального розвитку.	3 11 років
3.8.7.	Тест «Определение творческих способностей» (Х. Зиверт).	Зиверт Х. Тестирование личности / Х.Зиверт. – 2-е изд.: пер. с нем. – М.: АО «Интерэксперт», 1998. – С. 80-100.	Рівень загальних і творчих здібностей. Побудова творчого профілю: вербальні здібності, технічно-конструктивні, візуальна творчість, асоціації, фантазія.	3 14 років
3.8.8.	Опросник «Определение типов мышления и уровня креативности» (Д.Брунер).	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.Никифорова, М. Дмитриевой, В. Снеткова. – СПб, 2001. – С. 159-164.	Визначення базових типів мислення. Побудова профілю мислення. Вимірювання рівня креативності.	13-18 років
3.8.9.	Опросник «Каков Ваш креативный потенциал?».	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.Никифорова, М. Дмитриевой, В. Снеткова. – СПб, 2001. – С. 168-174.	Визначення креативного потенціалу.	13-18 років
3.8.10.	Методика «Творческие способности».	Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – 2-е изд., испр. и перераб. – СПб.: Питер, 2002. – С. 373-374.	Оцінка творчої уяви та швидкості процесів мислення.	13-18 років

3.8.11.	Методика «Уровень пластичности-ригидности мыслительных процессов».	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.Никифорова, М.Дмитриевой, В.Снеткова. – СПб, 2001. – С. 164-166.	Оцінка пластичності мислення, рівня когнітивної ригідності.	13-18 років
3.8.12.	Опросник «Направленность личности».	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.Никифорова, М.Дмитриевой, В.Снеткова. – СПб, 2001. – С. 420-427.	Визначення індивідуальної ефективності в роботі, навчанні, прогноз успішності.	15-16 років
3.8.13.	Методика «Віддалені асоціації» (А.Меднік, модифікація вербального тесту Л.Кондратенко).	Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС. – 2003.	Виявлення здатності дитини до творчого перекомбінування вихідних елементів у цілісний образ.	5,5-7 років
3.8.14.	Тест-опросник «Потребность в достижениях» (Ю.М. Орлов).	Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – 2-е изд., испр. и перераб. – СПб.: Питер, 2002. – С. 427-428.	Визначення рівня потреби у досягненнях.	13-18 років

4. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ СФЕРИ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
4.1. Комплексне дослідження особистості				
4.1.1.	Многофакторный личностный опросник (Р.Кеттел, Р.Коан; детский вариант).	Самооцінка учня / упоряд.: С.Максименко, Н.Шевченко, О.Главник. – К.: Главник, 2004.	Вимірювання ступеня виразності рис особистості.	8-12 років
		Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.		
		Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.		
4.1.2.	16-факторный личностный опросник Р.Кеттела (HSPQ – вариант для подростков) (модиф. Е.М. Александровой, И.Н. Гильяшевой).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Побудова особистісного профілю підлітка.	3-15 років
		Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [учеб. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 192-239.		
4.1.3.	Цвето-рисуночный тест диагностики психических состояний (А.О. Прохоров, Г.Н. Генинг).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Діагностика психічних станів молодших школярів у процесі навчальної діяльності.	6-10 років

4.1.4.	Исследование коммуникативно-характерологических тенденций (Т.Лири).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Визначення характерологічних тенденцій особистості.	12-16 років
4.1.5.	Определение склонности к отклоняющемуся поведению (СОП) (А.Н. Орел).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – С. 362-369.	Вимірювання готовності (схильності) підлітків до реалізації різних форм відхилень у поведінці.	12-14 років
4.1.6.	Экспертная диагностика социально-педагогической запущенности детей (Р.В. Овчарова).	Овчарова Р.В. Технологии практического психолога образования / Р.В. Овчарова. – М., 2001. Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – С. 400-405.	Визначення наявності або відсутності відхилень і недоліків у розвитку особистості.	3 7 років
4.1.7.	Фрайбургский личностный опросник (FPI).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Дослідження особистісних властивостей особистості.	13-18 років
4.1.8.	Проективная методика «Автопортрет» (Е.С. Романов, С.Ф. Потемкин).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Діагностика особистості старшокласників.	15-16 років

4.1.9.	Проективная методика «Несуществующее животное» (М.З. Дукаревич).	<p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p> <p>Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 110-117.</p> <p>Венгер А.Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство / А.Л. Венгер. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – (Психология для всех).</p> <p>Фурманов И.А. Психология депривированного ребенка: [пособие для психологов и педагогов] / И.А. Фурманов, Н.В. Фурманова. – М.: ВЛАДОС, 2004. – 319 с.</p>	Вивчення особистісних рис, установок і психологічних проблем дитини.	5-18 років
4.1.10.	Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) З.Карпенко.	Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т.Червона. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 53-55.	Дослідження тривожності, імпульсивності, агресивності, схильності до нечесної поведінки, замкненості, невпевненості.	9-11 років
4.1.11.	«Карта наблюдений» (Д.Скотт).	Фурманов И.А. Психология депривированного ребенка: [пособие для психологов и педагогов] / И.А. Фурманов, Н.В. Фурманова. – М.: ВЛАДОС, 2004. – 319 с.	Реєстрація форм дезадаптованої поведінки за результатами довготривалого спостереження.	5-11 років
4.1.12.	Проективная методика «Дом-дерево-человек» (Дж. Бук).	Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 35-59.	Дослідження особливостей особистості.	5-18 років

4.2. Дослідження темпераменту

4.2.1.	«Теппінг – тест»	Темперамент и познавательные способности дошкольника / Ю.З. Гильбух. – К., 1993. – 18 с.	Оцінювання психомоторної рухливості.	6-7 років
4.2.2.	Определение свойств темперамента (В.М. Русалов).	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.	Кількісна оцінка таких властивостей темпераменту як: енергійність, пластичність, темп, емоційність.	3 6 років
		Русалов В.М. Модифицированный личностный опросник Айзенка: [метод пособие]. Вып. 7 / В.М. Русалов. – М., 1993.		
4.2.3.	Тест-опитувальник «Коло» за Айзенком.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К. Максименко, О. Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Спрямована на визначення типу темпераменту.	6-10 років
4.2.4.	Опросник Айзенка (подростковый вариант).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Класифікація типів темпераменту залежно від співвідношення результатів шкали нейротизму й шкали інтроверсії, опис особливостей кожного типу й основного напрямку тактики стосунків з підлітками кожного типу.	3 13 років
		Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001.		
4.2.5.	Тест-опросник Я.Стреляу (адаптация Н.Р. Даниловой, Ф.Г. Шмелева).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Вивчення трьох основних характеристик типу нервової діяльності: рівня процесів збудження, рівня процесів гальмування	3 13 років
		Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001.		

		<p>Основы психологии: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 183-189.</p> <p>Рабочая книга практического психолога: [пособие для специалистов, работающих с персоналом] / Под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 640 с.</p>	(торможения), рівня рухомості нервових процесів.	
4.3. Дослідження характеру				
4.3.1.	Патохарактерологический диагностический опросник (ПДО) А.Е. Личко.	<p>Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.</p> <p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p>	Визначення типу акцентуації характеру з метою передбачення реакції декомпенсації або психогенних реакцій, що призводять до дезадаптації.	13-18 років
4.3.2.	Определение личностно-характерологических акцентуаций (К.Леонгард).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Виявлення різних рівнів акцентуованості особистості.	13-18 років
4.3.3.	Тест-опросник Шмишека.	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Виявлення акцентуацій характеру в підлітків.	13-18 років
4.3.4.	Методика аутоидентификации акцентуаций характера Э.Г. Эйдемиллера.	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Виявлення акцентуацій характеру в підлітків.	13-18 років

4.3.5.	Опитувальник для ідентифікації типів акцентуацій характеру в підлітків (модифікація С.І. Подмазіна).	Готовність учня до профільного навчання / упоряд.: В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – (Психологічний інструментарій). Подмазин С.И. Как помочь подростку с «трудным» характером / С.И. Подмазин, Е.И. Сибиль. – К.: НПЦ Перспектива, 1996. – 160 с.	Виявлення акцентуацій характеру.	12-17 років
4.3.6.	Методика діагностики обобщенных смысловых установок.	Подмазин С.И. Как помочь подростку с «трудным» характером / С.И. Подмазин, Е.И. Сибиль. – К.: НПЦ Перспектива, 1996. – 160 с.	Визначення сфер можливих відхилень у поведінці підлітка, факторів (сфер) психологічного комфорту й психологічних проблем.	13-15 років
4.3.7.	Экспресс-диагностика характерологических особенностей личности (Г.Айзенк, модиф. Т.В. Матолиной).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Визначення психологічних особливостей характеру особистості (екстраверсія-інтроверсія, нейротизм).	13-18 років
4.3.8.	Коротка абетка рис характеру.	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Масенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Самооцінка рис характеру.	3 10-12 років
4.3.9.	Тест юмористических фраз (ТЮФ) (А.Г.Шмелев, В.С.Болдырева).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Визначення особистісних особливостей пов'язаних з розумінням гумору.	13-18 років

4.4. Дослідження емоційно-вольової сфери

4.4.1.	Тест ВЕС «Визначення емоційної спрямованості» (Б.І. Романов).	Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С.Максименко, В.Масенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003.	Визначення провідного типу емоційних реакцій учня.	З 10-12 років
4.4.2.	Методика А.Р. Лурії (спрощений варіант).	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Вивчення емоційності учнів.	З 4-5 років
4.4.3.	Тест гумору.	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Визначає, чи розуміє дитина жарт та чи здатна сміятися не тільки над іншими, але й над собою, якщо сама стає об'єктом жартів.	З 4-5 років
4.4.4.	Тест кольорових пірамід (методика М.Люшера в інтерпретації Л.Собчик).	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Проективна методика дослідження особистості. Дає можливість оцінки емоційної сфери й особливостей інтелекту особистості.	З 4-5 років
4.4.5.	Методика «Карта настрою».	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Визначення емоційного стану дитини.	З 4-5 років
4.4.6.	Методика Г.П. Гаврилової.	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Дослідження емпатії.	З 4-5 років

4.4.7.	Методика емоційної зрілості.	Емоційний розвиток дитини / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Оцінка емоційної зрілості за наступними критеріями: експресивність, саморегуляція, емпатія.	6-10 років
4.4.8.	Тест-опитувальник «Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу» (А.Захаров).	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу.	6-10 років
4.4.9.	Тест «Тривожність» за Теммл, Дорка, Амен.	Готовність дитини до навчання / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. – (Психологічний інструментарій). Коробко С.Л. Робота психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 106-115. Немов Р.С. Психологія: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений]: 3-я книга / Р.С. Немов. – 4-е изд-е. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 640 с.	Оцінювання рівня тривожності.	5-6 років
4.4.10.	Тест шкільної тривожності Філіпса.	Адаптація дитини до школи / упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.:Мікрос-СВС, 2003. – С. 23-27.	Вивчення рівня й характеру тривожності, пов'язаної зі школою.	3-9 років

		Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 20-32.		
		Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.		
4.4.11.	Шкала реактивной и личностной тревожности (ШРЛТ) Ч.Спилбергера (адапт. Ю.Л. Ханиным).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с. Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Райгородский Д.Я. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С.59-63.	Оцінка рівня ситуативної та особистісної тривожності.	13-18 років
4.4.12.	Детский вариант шкалы явной тревожности (СМАС) (адапт. А.М. Прихожан).	Прихожан А.М. Психология сиротства / А.М. Прихожан, Н.Н. Толстых. – 2-е изд. – СПб: Питер, 2005. – 400 с.	Виявлення тривожності як відносно стійкого утворення в дітей.	7-12 років
4.4.13.	Модифицированный цветовой тест Люшера (модиф. Л.Н. Собчик).	Райгородский Д.Я. Практическая психология. Методики и тесты: [учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом «БАХРАХ-М», 2002. – С. 92-109.	Відображає спрямованість досліджуваного на певну діяльність, настрій, функціональний стан та найбільш стійкі риси особистості.	3 5 років
4.4.14.	САН («Самочувствие – активность – настроение»).	Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – 2-е изд., испр. и перераб. – СПб.: Питер, 2008 – 512 с.	Дослідження диференційної самооцінки функціонального стану.	13-18 років

4.4.15.	Шкала сниженного настроения – субдепрессии (ШСНС).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Визначення проявів зниженого настрою – субдепресії.	13-18 років
4.4.16.	Самооценка форм агрессивного поведения (модиф. вариант Баса – Дарки).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с. Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Райгородский Д.Я. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 174-180.	Визначення різних форм проявів агресивної поведінки (фізична агресія, непряма агресія, роздратованість, негативізм, образливість, недовірливість, вербальна агресія, відчуття провини).	З 11 років
4.4.17.	Методика исследования отношения к себе «Q-сортировка» (В.Стефонсон).	Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.	Вивчення особливостей змін у сфері самооцінки і самоповаги; ступінь розходження між реальним та ідеальним «Я».	З 16 років
4.4.18.	Методика изучения фрустрационных реакций (С.Розенцвейг).	Лукин С.Е. Тест ассоциации С.Розенцвейга / С.Е. Лукин, А.В. Суворов. – СПб.: «Иматон», 1993. – 63 с.	Аналіз результатів зводиться до визначення типу і спрямованості реакції та дає можливість визначити домінуючі способи реагування на фруструючі ситуації індивіда.	З 13 років (дитячий варіант з 6 до 12 років)

4.4.19.	«Агрессивность» (модификация теста Розенцвейга).	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.	Оцінка ступеня розвиненості риси особистості «агресивність» як такої, що не викликана об'єктивними умовами тенденція ворожо реагувати на дії та висловлювання інших людей.	13-18 років
4.4.20.	Тест изучения самооценки личности (Н.М. Пейсахов).	Колмогорова Л.С. Диагностика психологической культуры школьников: [практ. пособие для шк. психологов] / Л.С. Колмогорова. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – 360 с. Столяренко Л.Д. Основы психологи / Л.Д. Столяренко. – Ростов н/Д, 1996.	Вивчення самооцінки особистості.	15-17 років
4.5. Дослідження мотивації				
4.5.1.	Методика исследования мотивации учения у первоклассников (М.Р. Гинзбург, И.Ю. Пахомов, В.С. Бабакин).	Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первоклассников к школе / А.А. Лескова-Савицкая. – Одесса, 2003. – С. 38-40. Коробко С.Л. Работа психолога с младшими школьниками: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2008. – С. 20-32.	Виявлення рівня мотивації дитини до навчання.	3 6-7 років
4.5.2.	«Запомни и воспроизведи рисунок».	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.	Проективна методика для дослідження мотивації досягнення успіху.	6-10 років

4.5.3.	Методика «Определение мотивации обучения» (Н.Г. Лусканова).	Лусканова Н.Г. Методы исследования детей с трудностями в обучении / Н.Г. Лусканова. – М., 1993. Овчарова Р.В. Справочная книга школьного психолога / Р.В. Овчарова. – М.: «Просвещение», «Учебная литература», 1996.	Визначення рівня шкільної мотивації як складової адаптованості до навчання в середній ланці школи.	10-14 років
4.5.4.	Измерение мотивации достижения успеха и избегание неудачи (проективная методика, основанная на ТАТ Маррея Г.).	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.	Кількісна й якісна оцінка ступеня розвинутої потреби досягати успіху та уникати невдачі в різних життєвих ситуаціях.	13-18 років
4.5.5.	Диагностика мотивации достижения (А. Мехрабиан).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Діагностика мотивів особистості – прагнення до успіху та уникнення невдачі.	13-18 років
4.5.6.	Диагностика мотивов аффилиации (А.Мехрабиан).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Діагностика двох мотивів особистості: прагнення до прийняття оточуючими людьми та	13-18 років

		Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	страх бути знехтуваним.	
4.5.7.	Диагностика структуры учебной мотивации школьника.	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Визначення структури мотивів, що мають перевагу в навчальній діяльності школярів.	12-16 років
4.5.8.	Типология мотивов учения «Лесенка побуждений» (А.И. Божович, И.К. Маркова).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Визначення ієрархії мотивів навчання: соціальних і пізнавальних.	7-10 років
4.5.9.	Самооценка мотивационных состояний школьника (О.С. Гребенюк).	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М., 2002. – 490 с.	Розраховуються витрати часу учнів на запропоновані ситуації з метою складання графічного профілю часової ефективності уроку.	12-16 років
4.5.10.	Методика исследования ценностных ориентаций (МИЦО) М.Рокича.	Ковалев С.В. Подготовка старшеклассников к семейной жизни: тесты, опросники, ролевые игры: [кн. для учителя] / С.В. Ковалев. – М.: Просвещение, 1991. – 143 с.	Визначення структури ціннісних орієнтацій: термінальні цінності (цінності-цілі) й інструментальні (цінності-засоби).	13-18 років
4.5.11.	Футурологічне опитування.	Панок В.Г. Психология житевого шляху особистості: [монографія] / В.Г. Панок, Г.В. Рудь. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 280 с.	Вивчення спрямованості особистості, ставлення до минулого, теперішнього і майбутнього.	3 15 років

4.5.12.	Оценка уровня притязаний (В.К. Гербачевский).	<p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p> <p>Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.</p>	Оцінка рівня домагань учня як компонента мотиваційної структури.	13-18 років
---------	---	---	--	-------------

5. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
5.1. У сім'ї				
5.1.1.	Тест-опросник родительского отношения (ОРО) (Я.А. Варг, В.В. Столин).	<p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.</p> <p>Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с.</p> <p>Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Райгородский Д.Я. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 544-548.</p>	Виявлення батьківського ставлення в осіб, які звертаються за психологічною допомогою, з питань виховання дітей та спілкування ними.	Батьки
5.1.2.	«Удовлетворенность браком» (В.В. Столин, Т.Л. Романова, Г.П. Бутенко).	<p>Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.</p> <p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.</p>	Оцінка загального емоційного та морально-психологічного стану дорослої людини, що може відобразитися у ставленні до дитини.	Батьки
5.1.3.	Опросник «Поведение родителей и отношение подростков к ним».	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.	Вивчення установки, поведінки й методів виховання в підлітковому віці.	Батьки

5.1.4.	«Измерение родительских установок и реакций» (PARY) Е.Шефера.	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с. Райгородский Д.Я. Практическая психология. Методики и тесты: [учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом «БАХРАХ-М», 2002. – С. 436-451. Психологические тесты / Под ред. А.А. Карелина: в 2 т. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Т. 2. – 248 с.	Вивчення особливостей батьківського виховання дозволяє вивчати установки батьків на виховання дитини апріорно, що необхідно в практиці всиновлення й при створенні дитячих будинків сімейного типу.	Батьки
5.1.5.	Опросник интерперсонального диагноза (Т.Лири).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.	Дослідження інтерперсональної поведінки дорослих людей з метою вивчення психологічної атмосфери в сім'ї.	Батьки
5.1.6.	Метод «Незаконченые предложения» (Саксг. Леви. Модиф. В. Михала).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с. Райгородский Д.Я. Практическая психология. Методики и тесты: [учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом «БАХРАХ-М», 2002. – С. 117-121.	Вивчення ставлення досліджуваного до сім'ї, до представників своєї або протилежної статі, до сексуальних стосунків та ін.	Батьки
5.1.7.	Кинестетический рисунок семьи (Р.Бернс, С.Кауфман, интерпр.	Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности / Н.И. Шевандрин. – М.: ВЛАДОС, 2001. – С. 470-473. Альманах психологических тестов. Рисуночные тесты. – М.: «КСП», 1997. – С. 272-285.	Визначення структури міжособистісних стосунків у сім'ї, особливостей сприйняття та	Діти з 6 років

	Г.Хоментausка-сом).	Венгер А.Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство / А.Л. Венгер. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – (Психология для всех).	переживання дитиною внутрішньосімейних відносин.	
5.1.8.	Методика Рене Жилля.	Психологические тесты / Под ред. А.А. Карелина: в 2 т. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Т. 2. – 248 с.	Вивчення міжособистісного відношення дитини та його сприймання сімейних відносин.	Діти 6-10 років
5.2. У навчальному колективі				
5.2.1.	Методика «Семантичний дифференціал» (Ч.Осгуд).	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика. Рабочая книга практического психолога: Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 640 с.	Визначення емоційно-особистісного ставлення до інших членів тієї ж соціальної групи.	13-18 років
5.2.2.	Соціометрична методика «Мої шкільні друзі» (О.Киричук, Ю.Гільбух).	Коробко С.Л. Работа психолога з молодшими школярами: [методичний посібник] / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. – 2-е видання. – К.: Літера ЛТД, 2006. Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Вивчення неформальних міжособистісних взаємин, визначення соціометричного статусу учнів та рівня згуртованості класного колективу.	6-10 років

5.2.3.	Методика диагностики межличностных и межгрупповых отношений («Социометрия» Дж.Морено).	Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б. Шапарь, А.В. Тимченко, В.Н. Швыдченко. – Ростов н/Д: издательство «Феникс», 2002. – 688 с. Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 476-486.	Визначення системи міжособистісних стосунків у групі та соціометричний статусів членів групи.	7-17 років
5.2.4.	Референтометрия.	Фридман Л.М. Изучение личности учащегося и ученических коллективов: [кн. для учителя] / Л.М. Фридман, Т.А. Пушкина, И.Я. Каплунович. – М.: Просвещение, 1988.	Виявлення референтної групи школяра в класі.	3 10 років
5.2.5.	Методика диагностики межличностных отношений (ICL) (Т.Лири).	Рабочая книга практического психолога: [пособие для специалистов, работающих с персоналом] / Под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 640 с. Основы психологии: Практикум / Ред.-сост. Л.Д. Столяренко. – 3-е изд., доп. и переработ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – С. 632-641.	Виявлення ставлення до людей.	3 12 років
5.2.6.	Методика диагностики склонности личности к конфликтному поведению.	Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издательский дом «БАХРАХ-М», 2002. – С. 470-475.	Визначення типу поведінки людини в конфліктній ситуації.	15-16 років
5.2.7.	Тест незаконченных предложений «Мой класс», «Мой учитель» (Ю.З. Гильбух).	Гильбух Ю.З. Методика отслеживания успеваемости и психического развития учащихся в общеобразовательной школе / Ю.З. Гильбух. – К.: НПЦ Перспектива, 1996.	Виявлення відносин у класному колективі, настроїв, що панують, ступеня задоволеності учнів психологічним кліматом.	7-13 років

5.2.8.	Визначення індексу групової згуртованості (Сишор).	Ковалев С.В. Подготовка старшеклассников к семейной жизни: тесты, опросники, ролевые игры: [кн. для учителя] / С.В. Ковалев. – М.: Просвещение, 1991. – 143 с.	Визначення індексу групової згуртованості.	12-15 років
5.2.9.	Карта відхилень від загальних норм поведінки (О.С. Залужний).	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Визначення ступеня дисциплінованості класу.	6-10 років
5.2.10.	Психологічна картка-профіль класу (Ю.З. Гільбух).	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Визначення рівня сформованості психічних властивостей, індивідуальної динаміки психічного розвитку.	6-10 років
5.2.11.	Методика експертного оцінювання організованості класу (Л.І. Уманський)	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Оцінювання рівня організованості шкільного класу.	6-10 років
5.2.12.	Методика експертного оцінювання психологічного клімату класу (А.Н. Лутошкін).	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Оцінювання стану психологічного клімату класу.	6-10 років
5.2.13.	Анкети «Як вважає твій клас?» і «Як вважаєш ти?».	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Визначення домінуючих у класі норм поведінки та ступеня прийняття їх членами групи.	6-10 років

5.2.14.	Шкала для визначення ступеня задоволеності своїм класом.	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Визначення ступеня задоволеності своїм класом.	10-17 років
5.2.15.	Методика соціально-психологічної самоатестації колективу (СПСК) Р.С. Немова.	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Соціально-психологічний рельєф колективу.	10-17 років
5.2.16.	Тест ціннісно-орієнтаційної єдності класу.	Гільбух Ю.З. Шкільний клас: як пізнавати й виховувати його душу / Ю.З. Гільбух, О.В. Киричук. – К., 1994. – 208 с.	Визначення ціннісно-орієнтаційної єдності групи.	5-11 класи
5.3. У педагогічному колективі				
5.3.1.	Опросник «Методика соціально-психологічної самоаттестации колектива» (СПСК).	Немов Р.С. Психология: [учеб. для студ. высш. пед. учебн. заведений]: в 3 кн. / Р.С. Немов. – М., 2001. – Кн. 3: Психодиагностика.	Комплексна оцінка рівня розвитку в групі стосунків, характерних для колективу.	Педагоги
5.3.2.	Стиль конфліктного поведіння. (К.Н. Томас, адапт. Н.В.Гришиной).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика: Методики и тесты / Д.Я. Райгородский. – Самара: издательский дом «Бахрах», 1998. – С. 470-475.	Визначення типових способів реагування на конфліктні ситуації.	Педагоги

		Карамушка Л.М. Психологія управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 304-309.		
		Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 90-96.		
5.3.3.	Методика изучения привлекательности труда (ПТР-1) (В.М. Снетков).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.	Вивчення показника суб'єктивної привабливості роботи людини в певному колективі.	Педагоги
5.3.4.	Экспресс-методика диагностики социально-психологического климата (А.Ю. Шалыто, О.С. Михалюк).	Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.	Визначення рівня розвитку психологічного клімату групи, колективу; визначення чинників його формування.	Педагоги
5.3.5.	Методика для вивчення стилю керівництва (Р.Х. Шакуров).	Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту / Н.Л. Коломінський. – К.: МАУП, 1996. – С. 171-173.	Вивчення стилю керівництва в педагогічному колективі/	Педагоги
5.3.6.	Методика «Социометрия» (Дж.Морено).	Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 476-486.	Визначення характеру міжособистісних відносин у групі.	Педагоги

5.3.7.	Дослідження взаємостосунків адміністрації і педагогічного колективу.	Клюева Н.В. Технология работы психолога с учителем / Н.В. Клюева. – М.: ТЦ «Сфера», 2000. – С. 168-176. Карамушка Л.М. Психология управления: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 221-229.	Виявлення особливостей управлінської діяльності (з точки зору педагогічного колективу).	Педагоги
5.3.8.	Методика «Оцінка стилю керівництва».	Діагностика професійної компетентності педагогічних працівників: [зб. тестів для керівників НЗ] / укладачі: О.В. Козловська, А.Й. Романюк, В.І. Урунський. – Тернопіль, 1999. – С. 31-37. Карамушка Л.М. Психология управления: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 268-273.	Вияв стилю керівництва членів адміністрації.	Члени адміністрації
5.3.9.	Діагностика рівня емоційного вигорання. В.В.Бойко.	Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика: Методики и тесты / Д.Я. Райгородский. – Самара: издательсктй. дом «Бахрах», 1998. – С. 161-169. Карамушка Л.М. Психология управления: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003.– С. 274-280.	Визначення рівня сформованості симптомів «вигорання» та фаз розвитку комплексу деструктивних переживань, пов'язаних із роботою.	Педагоги
5.3.10.	Методика «Синдром «вигорання» у професіях системи «людина-людина».	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.С. Никифорова, М.А.Дмитриевой, В.М.Снеткова. – СПб.: Питер, 2001. – С. 175-180. Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л.М.Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – С. 293-295.	Вимірювання професійного «вигорання» членів педагогічного колективу.	Педагоги, адміністрація
5.3.11.	Карта-схема определения психологического климата в коллективе (Л.Н. Лутошкин).	Психологические тесты / Под ред. А.А. Карелина: в 2 т. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Т. 2.	Вивчення психологічної атмосфери групи, характеру ділового співробітництва, ставлення до важливих подій у житті колективу.	Педагоги

5.3.12.	Аналіз та оцінка соціально-психологічного клімату в колективі.	Психология менеджмента: Практические тесты руководителей / Под ред. Л.А. Крымской. – Запорожье: Аурум, 1992. – 64 с.	Особливості та окремі складові соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі.	Педагоги
		Карамушка Л.М. Психология управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 292-294.		
5.3.13.	Оцінка готовності до переговорів і розв'язання конфліктів.	Пов'якель Н. Психология вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 75-77.	Оцінка рівня знань, умінь і здібностей до розв'язання конфліктів.	Педагоги
5.3.14.	Оцінка психологічного клімату в педагогічному колективі .	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1995. – С. 319-321.	Рівень згуртованості групи, рівень мікроклімату в педагогічному колективі.	Педагоги
		Карамушка Л.М. Психология управления: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 290-292.		
5.3.15.	Методика вивчення взаємовідносин між адміністрацією та педагогічним колективом.	Управлінські та організаційні аспекти взаємодії психолога з адміністрацією та педагогічним колективом / Автор-упор. З.Ф. Сіверс. – К.: КМПУВ ім. Б.Д. Грінченка, 2001. – С. 3-9.	Діагностика характеру взаємовідносин між адміністрацією та педагогічним колективом.	Педагоги, адміністрація
5.3.16.	Методика оцінки психологічної атмосфери в групі (Ф.Фідлер, адапт. Ю.Л. Ханіна).	Пов'якель Н. Психология вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 122-123.	Оцінка психологічної атмосфери в колективі.	Педагоги
		Райгородский Д.Я. Практическая психология. Методики и тесты: [учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: издательский дом «БАХРАХ-М», 2002. – С. 654-656.		

5.3.17.	Оцінка конфліктності особистості фахівця.	Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 70-75.	Визначення рівня конфліктності людини.	Педагоги
5.3.18.	Оцінка тактики переговорів у конфліктах.	Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 77-78.	Визначення тактики поведінки у конфлікті.	Педагоги
5.3.19.	Оцінка стилю спілкування.	Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 81-84.	Визначення властивого стилю спілкування з іншими людьми.	Педагоги
5.3.20.	Оцінка стратегії психологічного захисту в конфліктах (адаптований варіант методики В.Бойко).	Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н.Пов'якель. – К.: Шкільний світ, 2008. – С. 117-122.	Визначення домінуючої стратегії психологічного захисту в конфліктних ситуаціях.	Педагоги
5.3.21.	Опосник для оцінки рівня соціально-психологічної адаптації учителя середньої школи.	Практикум по психології професіональної діяльності и менеджмента / Под ред. Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В.М. Снеткова. – СПб.: Питер, 2001. – С. 88-93.	Оцінка рівня соціально-психологічної адаптації педагога.	Педагоги
5.3.22.	Опосник для оцінки проявлених дезадаптації.	Практикум по психології професіональної діяльності и менеджмента / Под ред. Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В.М. Снеткова. – СПб.: Питер, 2001. – С. 94-98.	Оцінка професійної дезадаптації.	Педагоги

5.3.23.	Оцінка самоконтролю у спілкуванні (М.Снайдер).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1995. – С. 285-286. Карамушка Л.М. Психологія управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 299-300.	Рівень самоконтролю педагогічного працівника в спілкуванні	Педагоги
5.3.24.	Діагностика рівня емпатійних здібностей (В.В. Бойко).	Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика: Методики и тесты / Д.Я. Райгородский. – Самара: издательсктй. дом «Бахрах», 1998. – С. 486-490. Карамушка Л.М. Психологія управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003.– С. 301-304.	Дослідження виявів емпатії – здатності особистості співпереживати проблемам інших людей.	Педагоги
5.3.25.	Опитульник Блейка-Мутона.	Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / Под ред. Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В.М. Снеткова. – СПб.: Питер, 2001. – С. 234-238. Карамушка Л.М. Психологія управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 301-304.	Орієнтація стилю діяльності менеджера на формування команди.	Педагоги
5.3.26.	Мотивация профессиональной деятельности (К.Замфир, модиф. А.Реана).	Реан А.А. Социальная педагогическая психология / А.А. Реан, Я.Л. Коломинский. – СПб.: Питер, 1999. – С. 235-237.	Діагностика мотивації професійної діяльності педагогів.	Педагоги
5.3.27.	Удовлетворенность избранной профессией (А.А. Реан, модиф. В.А. Ядова, Н.В.Кузьминой).	Реан А.А. Социальная педагогическая психология / А.А. Реан, Я.Л. Коломинский. – СПб.: Питер, 1999. – С. 237-238.	Визначення рівня задоволеності педагогів своєю працею.	Педагоги

5.3.28.	Діагностика функціонально-рольових позицій в управлінській команді.	Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – С. 301-304.	Визначення функціонально-рольових позицій в управлінській команді.	Члени адміністрації
		Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – С. 96-99.		
5.3.29.	Методика дослідження взаємостосунків адміністрації і колективу.	Карамушка Л.М. Психологія управління: [навч. посібн.] / Л.М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – С. 221-229.	Оцінка особистісних характеристик та потенціалу керівника закладу освіти.	Члени адміністрації
		Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – С. 144-149.		
5.3.30.	Дослідження ефективного спілкування та поведінки в конфлікті.	Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии / С.М. Емельянов. – СПб: Питер, 2000. – С. 114-120.	Вивчення стилю спілкування, самооцінки поведінки в конфлікті.	Педагоги
		Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – С. 240-243.		
5.3.31.	Анкета для вивчення соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі.	Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту / Н.Л. Коломінський. – К.: МАУП, 1996. – С. 165-170.	Вивчення соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі.	Педагоги
		Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – С. 258-265.		

6. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ, СХИЛЬНОСТЕЙ УЧНІВ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
6.1.1.	«Диференційовано-діагностичний опитувальник» (ДДО) (Е.А. Климов).	<p>Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С.569-573</p> <p>Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [уч. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.</p>	Визначення сформованості професійного плану, мотивів вибору професії й професійної спрямованості особистості.	3-14 років
6.1.2.	Професиональные намерения старшеклассников (Л.М. Фридман, Т.А. Пушкина, И.Я. Каплунович).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Визначення готовності до вибору професії: внутрішнє усвідомлення самого факту вибору й визначеність професійних інтересів учнів, оцінка своїх здібностей, а також знання щодо фізичних і психологічних вимог професії.	14-18 років (учні 9-12 класів)
6.1.3.	«Карта интересов» (А.Е. Голомшток, Е.А. Климов, О.П. Мешковская).	<p>Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.</p> <p>Практическая психодиагностика. Методика и тесты: [уч. пособие] / Ред.-сост. Райгородский Д.Я. – Самара: издат. дом «Бахрах-М», 2001. – С. 573-580.</p>	Вивчення професійних інтересів учнів, схильність до того чи іншого виду діяльності.	13-18 років (учні 8-12 класів)

		Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.		
6.1.4.	Ориентационная анкета (Б.Басс).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн./ Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.	Визначення спрямованості особистості (спрямованість на себе, спрямованість на справу, спрямованість на спілкування).	14-18 років (учні 9-12 класів)
6.1.5.	Опросник для изучения ведущих мотивов профессиональной деятельности.	Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.	Вивчення мотивів професійної діяльності, що впливають на професійне самовизначення .	14-18 років
6.1.6.	Коммуникативные и организаторские склонности (КОС) (В.В. Синявский, Б.О. Федоришин).	Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: [учеб. пособие]: в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с. Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій). Готовність учня до профільного навчання / упоряд.: В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – (Психологічний інструментарій).	Оцінка комунікативних і організаторських схильностей індивіда.	13-18 років

6.1.7.	Орієнтаційно-діагностична анкета інтересів ОДАНІ-2 (А.Є. Голомшток, О.І. Мешковська, модиф. С.Я. Карпіловської, Б.О. Федоришина).	Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Виявлення групи профільних інтересів учня та сфери	13-18 років
		Готовність учня до профільного навчання / упоряд.: В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – (Психологічний інструментарій).	визначення ним переваг чи відмов від певних профілів та професій.	
6.1.8.	Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) (Д.Голанд).	Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Визначення професійної спрямованості до певної сфери діяльності та міри відповідності типу особистості типові професійного середовища.	14-18 років (учні 9-12 класів)
		Готовність учня до профільного навчання / упоряд.: В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – (Психологічний інструментарій).		
6.1.9.	Дослідження пізнавальних потреб учня шляхом спостереження.	Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Метод дозволяє визначити інтенсивність потреб учня шляхом спостереження.	13-18 років
6.1.10.	Методика «Що вас цікавить?».	Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с.	Методика дозволяє визначити характер та особливості інтересів і нахилів учнів.	13-18 років

6.1.11.	Модифициро- ваний вариант опросника Л.А. Йовайши.	Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: [учеб. пособие] / В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др. // Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб: Изд-во «Питер», 2000. – 560 с.	Вивчення схильностей до різних сфер професійної діяльності.	13-18 років
		Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).		
6.1.12.	Дослідження спрямованості особистості за допомогою орієнтованої анкети (ОА).	Професійні здібності учня / упоряд.: С.Максименко, О.Главник, М.Левтик. – К.: Главник, 2004. – 112 с. – (Психологічний інструментарій).	Методика дозволяє визначити спрямованість особистості учня.	13-18 років

7. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

№ з/п	Назва методики, автор	Джерело	Мета використання	Вік досліджуваних
7.1.	Методика аналізу вербального взаємодія (Н.Фландерс, адапт. А.О. Реаном, Я.Л. Коломинским).	Реан А.А. Соціальна педагогічна психологія / А.А. Реан, Я.Л. Коломинский. – СПб.: Пітер, 1999. – С. 309-313.	Аналіз вербальної взаємодії.	Педагоги
7.2.	Опросник «Саморегуляція» (А.К. Осницький).	Локалова Н.П. Шкільна неуспеваемість: причини, психокорекція, психопрофілактика: [учеб. посібник] / Н.П. Локалова. – СПб.: Пітер, 2009. – С. 230-238.	Діагностика якостей саморегуляції.	1-11 кл.
7.3.	Анкета для педагога по виявленню гіперактивних дітей.	Локалова Н.П. Шкільна неуспеваемість: причини, психокорекція, психопрофілактика: [учеб. посібник] / Н.П. Локалова. – СПб.: Пітер, 2009. – С. 239-240.	Виявлення гіперактивних дітей.	1-11 кл.
7.4.	Анкета «Оцінка шкільної мотивації» (Н.Г. Лусканова).	Слободяник Н.П. Психологічна допомога школьникам з проблемами в навчанні: [практич. посібник] / Н.П. Слободяник. – М.: Айрис-прес, 2006. – С. 86-87.	Оцінка шкільної мотивації.	1-11 кл.
7.5.	Соціально-психологічна самооцінка колективу (СПСК) (А.В. Гаврилін).	Зверева В.И. Самооцінка школи / В.И. Зверева. – М.: Образовательный центр «Педагогический поиск», 1999. – С. 39-42.	Діагностика рівня розвитку учнівського (педагогічного) колективу та його основних характеристик.	Учні та педагоги

7.6.	Методика «Удовлетворенность участников образовательного процесса его различными сторонами» (М.И. Лукьянов, Н.В. Калинин).	Психолого-педагогические показатели деятельности школы. Критерии и диагностика. – М.: ТЦ Сфера, 2004. – С. 181-192.	Визначення ступеня задоволеності учасників навчально-виховного процесу його змістом та результатами.	Учні, педагоги, батьки
7.7.	Опросник САС (А.В. Гаврилін).	Зверева В.И. Самоаттестация школы / В.И. Зверева. – М.: Образовательный центр «Педагогический поиск», 1999. – С. 42-46.	Характеристика ефективності діяльності закладу в період самоатестації.	Педагоги
7.8.	Методика психолого-педагогического анализа деятельности учителя.	Зверева В.И. Самоаттестация школы / В.И. Зверева. – М.: Образовательный центр «Педагогический поиск», 1999. – С. 82-85.	Рівні кваліфікації вчителя.	Педагоги
7.9.	Методика определения уровня владения учащимися структурой познавательной деятельности (Е.И. Сибиль).	Мониторинг образовательной системы гуманитарной школы художественно-эстетической направленности: [науч.-метод. пособ.] / Под ред. Е.И. Сибиль. – Запорожье: Научно-методический центр среднего образования МОН Украины, 2000. – С. 91-92.	Вивчення структури пізнавальної діяльності.	Учні
7.10.	Комплексный опросник для учащихся (С.И. Подмазин, Е.И. Сибиль).	Мониторинг образовательной системы гуманитарной школы художественно-эстетической направленности: [науч.-метод. пособ.] / Под ред. Е.И. Сибиль. – Запорожье: Научно-методический центр среднего образования МОН Украины, 2000. – С. 92-97.	Вивчення відношення до навчання та до школи в цілому.	Учні

7.11.	Комплексный опросник для родителей (С.И. Подмазин, Е.И. Сибиль).	Мониторинг образовательной системы гуманитарной школы художественно-эстетической направленности: [науч.-метод. пособ.] / Под ред. Е.И. Сибиль. – Запорожье: Научно-методический центр среднего образования МОН Украины, 2000. – С. 98-100.	Вивчення освітніх послуг, що надаються навчальним закладом.	Батьки
7.12.	Комплексный опросник для педагогов (С.И. Подмазин, Е.И. Сибиль).	Мониторинг образовательной системы гуманитарной школы художественно-эстетической направленности: [науч.-метод. пособ.] / Под ред. Е.И. Сибиль. – Запорожье: Научно-методический центр среднего образования МОН Украины, 2000. – С. 101-106.	Вивчення особливостей професійної діяльності.	Педагоги

Список використаних джерел

1. Айзенк Г. Проверьте свои способности / Г. Айзенк. – М.: Мир, 1972. – 121 с.
2. Аванесов В.С. Тесты в социологическом исследовании / В.С. Аванесов. – М.: Наука, 1982. – 199 с.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М. Гуревича, В.И. Лубовского. – М.: Педагогика, 1982. – 320 с.
4. Бажин Е.Ф. Метод исследования уровня субъективного контроля / Е.Ф. Бажин, Е.А. Голынкина, А.М. Эткинд // Психологический журнал. – 1984. – Т. 5. – № 3. – С. 152-162.
5. Бажин Е.Ф. Исследование образного уровня восприятия эмоций / Е.Ф. Бажин, Т.В. Корнеева, А.М. Эткинд // Психологический журнал. – 1981. – Т. 2. – № 4. – С. 81-84.
6. Березин Ф.Б. Методика многостороннего исследования личности (в клинической медицине, в психогигиене) / Ф.Б. Березин, М.П. Мирошников, Р.В. Рожанец. – М.: Медицина, 1976. – 176 с.
7. Беспалько И.Г. Проективные методы / И.Г. Беспалько, И.Н. Гильяшева // Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. – Л., 1983. – С. 116-144.
8. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич. – М., 1980. – 263 с.
9. Блейхер В.М., Психологическая диагностика интеллекта личности / В.М. Блейхер, Л.Ф. Бурлачук. – К., 1978. – 140 с.
10. Болдырева С.А. Рисунки детей дошкольного возраста, больных шизофренией / С.А. Болдырева. – М.: Медицина, 1974. – 160 с.
11. Браверман Э.М. Структурные методы обработки эмпирических данных / Э.М. Браверман, М.Б. Мучник. – М., 1983. – 464 с.
12. Вассерман Л.И. Психологическая диагностика и новые информационные технологии / Л.И. Вассерман, В.А. Дюк, Б.В. Иовлев, К.Р. Червинская. – СПб: «СЛП», 1997. – 203 с.
13. Волков И.П. Социометрические методы в социально-психологических исследованиях / И.П. Волков. – Л., 1970. – 88 с.
14. Гайда В.К. Психологическое тестирование / В.К. Гайда, В.П. Захаров. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1982. – С. 63-67.
15. Гильбух Ю.З. Психодиагностика в школе / Ю.З. Гильбух. – М., 1989. – 79 с.
16. Гильяшева И.Н. Проективные методы / И.Н. Гильяшева // Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. – Л., 1983. – С. 116-144.
17. Гуревич К.М. Тесты интеллекта и индивидуальные культурно-психологические особенности испытуемых / К.М. Гуревич // Психодиагностика и школа. – Таллин, 1980. – С. 19-25.
18. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981. – 232 с.

19. Гуревич К.М. Современная психологическая диагностика: пути развития / К.М. Гуревич // Вопросы психологии. – 1982. – № 1. – С. 9-18.
20. Данилин К.Е. Аутосоциометрическая методика / К.Е. Данилин // Социально-психологический климат коллектива. – М., 1981. – 77 с.
21. Зайцев В.П. Психодиагностический тест «милимумльт» / В.П. Зайцев // Психологический журнал. – 1981. – № 3. – С. 118-123.
22. Захаров А.И. Психотерапия неврозов у детей и подростков / А.И. Захаров. – Л., 1982. – 216 с.
23. Каган В.Е. Цветовой тест отношений в клинике детских неврозов / В.Е. Каган, И.И. Лунин, А.М. Эткинд // Социально-психологические проблемы реабилитации психически больных. – Л., 1984. – С. 150-158.
24. Каталог психологических и дидактических тестов. – М., 1982. – 198 с.
25. Краткий психологический словарь. – М., 1985. – 341 с.
26. Кулагин Б.В. Основы профессиональной психодиагностики / Б.В. Кулагин. – Л.: Медицина, 1984. – 215 с.
27. Личко А.Е. Патохарактерологический диагностический опросник для подростков и опыт его практического применения / А.Е. Личко, М.Я. Иванов. – Л., 1976. – 57 с.
28. Личко А.Е. Патохарактерологические исследования у подростков / А.Е. Личко, М.Я. Иванов // Труды психоневрологического института им. В.М. Бехтерева. – Л., 1981. – 120 с.
29. Норакидзе В.Г. Методы исследования характера личности / В.Г. Норакидзе. – Тбилиси: Мецниерба, 1975. – 243 с.
30. Орлов Ю.М. Построение тест-опросника для измерения потребности в достижениях / Ю.М. Орлов, В.М. Шкуркин, Л.П. Орлова // Вопросы экспериментальной психологии и ее истории. – М., 1974. – С. 96-104.
31. Орлов Ю.М. Методики изучения личности и коллектива. Методические указания / Ю.М. Орлов, Н.Д. Творогова. – М., 1975. – 12 с.
32. Психодиагностические методы (в комплексном лонгитюдном исследовании студентов). – Л., 1976. – 248 с.
33. Психологическая диагностика / Под ред. К.М. Гуревича. – М., 1981. – 232 с.
34. Психологические методы исследования личности в клинике / Ред. М.М. Кабанов. – Л., 1978. – 153 с.
35. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты / Д.Я. Райгородский. – М.: Издательство Бахрах, 2006. – 672 с.
36. Собчик Л.Н. Пособие по применению психологической методики ММРІ / Л.Н. Собчик. – М., 1971. – 63 с.
37. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности / Е.Т. Соколова. – М., 1980. – 174 с.
38. Станишевская М.М. Применение проективных методик при диагностике типов реакций личности / М.М. Станишевская, В.В. Гульдман, М.Т. Владимирская // Вопросы диагностики психического развития. – Таллин, 1974. – С. 158-159.

Словник психологічних термінів

Адаптація (від лат. *adaptation* – пристосування) – процес і результат ефективної взаємодії особистості з середовищем, у результаті якого встановлюється відповідність між загальним рівнем найбільш актуальних на даний момент потреб особистості і наявним (перспективним) рівнем задоволення даних потреб, що визначає безупинний розвиток особистості.

Афект – короткочасне, бурхливе переживання людини (гнів, лють, жах, відчай, раптова радість), що виникає, як правило, у відповідь на сильний подразник. У стані А. знижується здатність людини осмислювати значення своїх дій і керувати ними.

Відчай – психічний стан розпачу, безперспективності, зневіри людини у своїх можливостях, втрата позитивних надій щодо сучасного і майбутнього.

Відчуття – психічний процес, що полягає у відображенні мозком окремих властивостей та якостей предметів і явищ об'єктивного світу, а також станів організму при безпосередньому впливі подразників на відповідні органи чуттів.

Гнів – психічний стан людини, фізіологічним механізмом якого є домінування процесів збудження в корі головного мозку, викликаних певними негативними подразниками. У психічному плані Г. виявляється під час негативних емоційних станів, супроводжується послабленням волевого і розумового контролю над свідомістю і поведінкою.

Депресія – це зменшення психічної активності, що викликана переважною чи негативними психогенними впливами. Ознаками депресивного стану є відчай, пасивність поведінки, підвищений рівень тривожності, різке зниження самооцінки, блокування життєвих перспектив.

Ейфорія – психологічний стан піднесеного настрою, що не виправданий реальністю, об'єктивними причинами. Е. називають також стан некритичного вдоволення (безпричинна радість, безтурботність, надмірна веселість).

Екстраверсія (від лат. *extra* – назовні, *versio* – направляю) – спрямованість, в силу організації нервових процесів, відчуттів, переживань та інтересів індивіда, до зовнішнього світу. Осіб, для яких характерна екстраверсія, називають екстравертами.

Емоції – це особливий клас психічних процесів, пов'язаних з потребами і мотивами, які відображають у формі безпосередньо чуттєвих переживань значимість діючих на людину явищ і ситуацій.

Емпатія – осягнення емоційних станів іншої людини; психічний процес, який дає змогу зрозуміти переживання іншої людини (механізм пізнання); дія індивіда, що допомагає йому по-особливому вибудувати спілкування (особливий вид уваги до іншої людини); здібність, властивість, здатність проникати в психічний стан іншої людини (характеристика людини, тобто емпатійність).

Ентузіазм – психічний стан великого піднесення, душевного пориву.

Ефект плацебо – зміни у фізіологічному чи психічному стані суб'єкта після прийняття плацебо-нейтральної речовини (таблетки), призначеної як сильнодіючий засіб.

Зараження – психологічний вплив на особистість у процесі спілкування і взаємодії, який передає певні настрої, спонуки не через свідомість та інтелект, а через емоційну сферу. Під час психічного зараження передається емоційний стан від однієї особи до іншої на несвідомому рівні.

Здібності – це своєрідні властивості людини, її інтелекту, що виявляються в навчальній, трудовій, особливо науковій діяльності і є необхідною умовою її розвитку.

Ідеалізація – процес конструювання в уяві понять про об'єкти, які не існують у дійсності, але які мають певні прообрази в реальному світі.

Ідентифікація – процес ототожнення (уподібнення) себе з іншим індивідом або групою, основою якого є емоційний зв'язок; набуття, засвоєння цінностей, ролей, моральних якостей іншої людини, особливо батьків; копіювання суб'єктом думок, почуттів, дій іншої людини, яка є моделлю.

Індивідуальність – неповторне співвідношення особистих рис та особливостей людини (характер, темперамент, здібності, особливості протікання психічних процесів, сукупність почуттів тощо), що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей. І. – особлива і не схожа на інших людина в повноті її фізичних та духовних якостей.

Інтроверсія (від лат. *intro* – всередину, *versio* – повертати) – спрямованість, в силу організації нервових процесів, відчуттів, переживань та інтересів індивіда, на свій власний внутрішній світ. Осіб, для яких характерна інтроверсія, називають інтровертами.

Інтуїція – пізнання на основі узагальненого ряду високоавтоматизованих розумових навичок.

Компетентність – це інтелектуально та особистісно зумовлена соціально-професійна життєдіяльність людини, що ґрунтується на знаннях.

Компетенція – коло обов'язків, завдань та прав індивіда, які він може вирішувати.

Комунікабельність – риса особистості, здатність її до спілкування з іншими людьми, товариськість.

Конфлікт (з лат. *conflictus* – зіткнення) – особливий вид взаємодії, в основі якого лежать протилежні і несумісні цілі, інтереси, типи поведінки людей та соціальних груп, які супроводжуються негативними психологічними проявами.

Креативність – творчість, здатність до створення нового, оригінального.

Лабільність – здатність до швидких змін. Л. характеризується здатністю м'язових і особливо нервових тканин відповідати на подразнення максимальною частотою імпульсів. Л. психічних станів означає їхню швидку зміну.

Маніпулювання (від лат. *manipulatio* – застосовувати маніпуляції, прийоми, дії) – вид психологічного впливу, спрямованого на неявне спонукання інших (іншого) до виконання визначених маніпулятором дій.

Мотив – спонукальна причина дій і вчинків людини.

Мотивація – сукупність мотивів, доказів для обґрунтування чогось, спонука до діяльності; мотивування.

Навіювання (сугестія) – психічний вплив однієї людини на іншу (прохання, наказ, переконання), що має на меті актуалізацію або зміну певних установок, ціннісних орієнтацій або вчинків людини, яка виступає об'єктом навіювання.

Настрій – загальний емоційний стан людини, що характеризує її життєвий тонус упродовж певного часу.

Натхнення – особливий стан людини, який характеризується піднесенням її творчих сил, активізацією всіх психічних процесів. Натхнення є однією з головних передумов процесу творчості.

Неврози – тимчасові функціональні розлади нервової діяльності.

Неприязнь – морально-психологічне почуття несприйняття людини людиною.

Особистість – це суб'єкт свідомої продуктивної діяльності та суспільної поведінки індивіда із соціально зумовленою системою вищих психічних властивостей, що формується і виявляється у самозмінній діяльності, спілкуванні, опосередковує, регулює взаємодію людини з довкіллям.

Пам'ять – пізнавальний психічний процес сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і забування індивідом свого досвіду.

Паніка – відчуття страху, розгубленості, невпевненості індивіда або соціальної групи. В П. домінують неусвідомлювані прояви.

Переконання – усвідомлювані мотиви, які спонукають людину діяти відповідно до своїх поглядів і принципів; у педагогіці – метод виховання, який передбачає цілеспрямований вплив на свідомість вихованця з метою формування в нього позитивних морально-психологічних рис, спонукування до суспільно-корисної діяльності або подолання негативної поведінки.

Песимізм – світосприйняття, пройняте зневірою в майбутньому, настроєм безнадії. Протилежне – оптимізм. Виникає внаслідок тривалого переживання безперспективності подальшого розвитку, марності зусиль особи.

Почуття – це специфічно людські, узагальнені, стійкі переживання ставлення до потреб, задоволення або незадоволення яких зумовлює позитивні або негативні емоції.

Прострація – психофізіологічний стан надзвичайно низької дієздатності (фізичної або нервово-психічної).

Психо (грец. *psyche* – розум, глузд) частина складних слів, що вказує на зв'язок з душею або розумом.

Психіка (грец. *psyche* – орган думок і суджень) – здатність людини думати, міркувати і хвилюватися; розумове життя, включаючи свідомі та несвідомі процеси; розум у своїй цілісності, на відміну від тіла.

Психоаналіз – метод дослідження змісту психічної діяльності, який ґрунтується на теорії Фрейда.

Психодіагностика (грец. ψυχή – душа + διαγνωστικός – здатний розпізнавати) – галузь психології, яка вивчає теорію й практику визначення психологічного діагнозу. Містить у собі розробку вимог до інструменту вимірювання, конструювання та апробацію методик, розробку правил обстеження, обробки та інтерпретації результатів. Основу психодіагностики складає психометрика, яка займається кількісним вимірюванням індивідуально-психологічних особливостей.

Психічні стани – психологічна характеристика особистості, що відбиває її порівняно тривалі душевні переживання.

Психотерапія (грец. ψυχή – душа, θεραπεία – зцілення, лікування) – це науково обґрунтований та емпірично перевірений вид діяльності, спрямований на допомогу людям, які потерпають від психічних, психосоматичних, соціальних проблем або страждання, та використовує психологічні інструменти.

Психологічна допомога – це вид допомоги, яку надає кваліфікований психолог людині чи групі людей в оптимізації психофізичних станів, пізнавальних процесів, поведінки, спілкування, реалізації та групової діяльності.

Психопрофілактика – методика природного народження дитини після психічного та фізичного тренування, спрямованого на ліквідацію болісних відчуттів, пов'язаних з вагітністю й пологами.

Радість – емоція, психічний стан підвищеної, позитивно забарвленої емоційної піднесеності.

Рефлекс – закономірна реакція організму на зміни зовнішнього чи внутрішнього середовища, здійснювана через центральну нервову систему у відповідь на подразнення рецепторів. Існують вроджені (безумовні) і набуті (умовні) рефлекси.

Рефлексія – у соціальній психології механізм усвідомлення індивідом чи групою того, як їх насправді сприймають і оцінюють інші індивіди чи групи.

Самооцінка особистості – оцінка людиною своїх якостей, себе, рівня успішності власної діяльності, сприйняття своєї особи іншими людьми, виходячи з системи цінностей людини.

Самосвідомість – усвідомлення людиною себе самої як особистості: своєї діяльності як члена суспільства, стосунків з іншими людьми, рис характеру, власних дій та вчинків, їх мотивів, цілей, розумових, моральних, фізичних якостей тощо.

Самотність – психічний стан людини, який виявляється в дефіциті спілкування, ізольованості від інших людей. Залишена наодинці з собою, людина відчуває ущербність, незручність, тугу. Проте певна міра усамітнення – необхідна умова формування самосвідомості людини.

Симпатія – почуття приязні, прихильності, доброзичливості до когось. Може виникати на ґрунті природної привабливості, єдності суспільних ідеалів, світоглядних і моральних позицій.

Сприймання – це психічний процес відображення людиною предметів і явищ у цілому, у сукупності всіх їх якостей і властивостей при безпосередньому їх впливі на органи чуттів; сукупність відчуттів.

Спрямованість – це система мотивів, що впливає на діяльність особистості, визначає її вибір, рівень самореалізації.

Страх – гостра негативна емоція, котра виникає в умовах біологічної чи соціальної загрози життю індивіда; має різні ступені інтенсивності: переляк, афект тощо.

Стрес – емоційний стан особистості, психічна перенапруга в гострій, загрозливій ситуації, що може стати причиною шокowego стану; захисна реакція організму на будь-який збуджувальний фактор.

Сублімація – «перерозподіл психічної енергії». З точки зору психоаналізу психічна енергія неусвідомленого може сублімуватися, трансформуватися в енергію різних видів діяльності, які прийнятні для суспільства і людини (творчість, мистецтво, суспільна активність, трудова активність).

Темперамент – найголовніша характеристика нервової системи людини, що визначається інтенсивністю, швидкістю здійснення психічної діяльності, в емоційному тонусі життєдіяльності, сприйнятті індивідом зовнішніх подразників.

Тести (від англ. *test* – проба, випробування, дослідження) – у психології та педагогіці система питань чи завдань, що дозволяє здійснити тестове дослідження.

Тривожність – емоційний стан людини, який виникає в умовах ймовірних несподіваних ситуацій: як при відстроченні, затримці приємних ситуацій, так і при очікуванні неприємностей. Тривожний стан людини характеризується стурбованістю, побоюванням, тугою.

Умиротворення – стан спокою.

Упевненість – психічний стан людини, за якого сумніви зведені до мінімуму або й зовсім відсутні. У. будується на знанні, тісно пов'язана з переконанням, однак переконання має цілком визначену практичну спрямованість, воно спонукає людину здійснити те, у чому вона впевнена.

Установка – стан готовності до певної активності, спрямованої на задоволення тієї чи іншої потреби.

Утома – послаблення сил, викликане напруженою фізичною або розумовою працею, тривалим рухом та ін.

Уява – процес створення людиною на основі досвіду образів об'єктів, яких вона ніколи не бачила; своєрідна форма відображення людиною дійсності, у якій виявляється активний випереджальний характер пізнання нею світу.

Фантазія – процес створення людиною нових образів на основі пережитого. Суто людська психічна властивість, необхідний компонент творчої діяльності. Ф. тісно пов'язана з мрією і уявою. Може бути реалістичною і пустою, беззмістовною. Здатність до фантазії – важлива умова творчості.

Фобії – нав'язливі страхи, які людина не в змозі переборювати.

Характер – комплекс сталих психічних властивостей людини, що виявляються в її поведінці та діяльності, у ставленні до суспільства, до праці, до інших і самої себе.

Хвилювання – емоційний психічний стан людини, зумовлений підвищеним збудженням нервової системи, перевантаженням її позитивними або негативними переживаннями.

Цінність – поняття, що фіксує позитивне або негативне значення будь-якого об'єкта чи явища для суб'єкта.

Щастя – граничне інтенсивне переживання людиною універсальності і глибини затвердження свого буття, максимальної відповідності наявного найзаповітнішим бажанням і мріям, моральна й емоційна насолода життям. Щ. відрізняється від найвищих ступенів задоволення саме соціально-етичним змістом.

Щирість – відвертість, правдивість; морально-психологічна риса людини, протилежна лицемірству, вона характеризує не зміст діяльності і стосунків людини, а їх відповідність мотиву, емоційну безпосередність.

Емпатія – уміння розуміти психічні стани інших людей; співпереживання; емоційний відгук; емоційна ідентифікація з іншими.

«Я» (ego) – у психоаналізі визначається як свідомість, розумна, раціональна частина психіки. «Я» формується під впливом суспільства, яке висуває свої вимоги до людини.

Діагностика особистості: путівник практичного психолога

Довідник

Укладач –
Валентина Войтко

Підписано до друку 19.06.2015 р.
Формат 64x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк – принтер. Тираж 100 прим.
Зам. № 217

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кіровоград, 25006

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення
освітнього процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика
Перспективна, 39/63, Кіровоград, 25006